

## Täysistunto

Tiistai 24.11.2015 klo 13.59—22.10

### 8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opintotukilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 40/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2015 vp

#### *Toinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen:** Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

#### *Keskustelu*

21.55 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on kyllä opiskelijoiden ja koko opiskelijaliikkeen näkökulmasta erittäin surullinen. Opintotuen indeksisidonaisuuden poisto tarkoittaa, että me Suomessa palaamme tilanteeseen, jossa opiskelijat on ainoa väestöryhmä, jonka ensisijaiseksi tulonlähteeksi tarkoitettu etuus ei seuraa elinkustannustason muutosta. Eli palataan tilanteeseen, jossa opintotuen reaaliarvo ja ostovoima jatkuvasti laskevat, näin kurjistaen jo valmiiksi pienituloisten suomalaisten taloudellista tilannetta entuudestaan.

Näistä syistä esitän, että tämä lakiesitys hylätään.

21.56 **Katja Hanninen vas:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Anderssonin tekemää hylkäysesitystä.

21.56 **Sanna Marin sd:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys opintotukilain muuttamisesta on kyllä äärimmäisen valitettava. Olen itsekin opiskelijana aikoinaan ollut vaatimassa opintotukea indeksiin, ja se on pitkän taistelun jälkeen saavutettu. Nyt tätä ollaan viemässä pois, mikä on erittäin surullinen asia. Tämä kuvastaa sitä tietämättömyyttä tavallisten opiskelijoiden arjesta, mitä oikeasti on elää erittäin pienillä tuloilla. Erityisen ongelmallista on, että näitä tuloja ei ole ollenkaan tarkistettu hyvin pitkään aikaan ja ne eivät ole todellakaan seuranneet asumiskustannusten nousua eivätkä muiden elinkustannusten nousua. Tämän vuoksi monet opiskelijat ovat pakotettuja tekemään esimerkiksi töitä opiskelujen ohessa.

Meidän pitäisi parantaa opiskelijoiden toimeentuloa, ei heikentää sitä, sillä toimeentulon taso on todella pieni, ja tämä hallituksen esitys kyllä johtaa nyt aivan päinvastaiseen lopputulokseen, eli ollaan viemässä tämä pitkään taisteltu, vihdoinkin saavutettu indeksisidonnaisuus pois, mikä on todella todella kurja asia monen opiskelijan näkökulmasta ja myös tulevien sukupolvien näkökulmasta. Todella toivon, että hallitus tästäkin asiasta ve-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2015 vp

täytyisi. Kun nyt olemme nähneet näitä tällaisia tehokkaan katumisen viikkoja näistä hallituksen esityksistä, niin toivon, että tässä olisi seuraava tehokkaan katumisen kohde.

Itse kyllä kannattaisin (Puhemies koputtaa) myös tätä edustaja Anderssonin tekemää esitystä.

**21.58 Touko Aalto vihr:** Arvoisa herra puhemies! Yhdyn tähän edellisten puheenvuoron käyttäjien erittäin tärkeään huomioon. Voin vain hämmästellä seurata, kun hallitus esittää opintorahan poistamista kansaneläkeindeksistä, sillä hallitus siis leikkaa jo tällä hetkellä köyhyysrajan alapuolella olevilta ihmisiltä ilman, että hallitus on pystynyt perustelemaan, mitä tämä esitys tarkoittaa koulutuksen tasa-arvolle, mitä tämä esitys tarkoittaa koulutuksen saavutettavuudelle. Näistä syistä kannatan myös edustaja Anderssonin tekemää esitystä.

**21.59 Marisanna Jarva kesk:** Puheenjohtaja! Kun täällä on nyt ilmeisestikin keskusteltu opintotuen poistamisesta tästä kansaneläkeindeksistä, niin on varmasti nyt sitten hyvä muistaa se, miten se indeksi on kehittymässä ensi vuonna — eli muuttumassa miinusmerkiseksi — ja sehän tarkoittaa konkreettisesti opintotuen aivan todellisen rahasumman muuttumista, eli opiskelija saisi ensi vuonna vähemmän rahaa tililleen, jos pitäisimme tämän opintotuen edelleen sidottuna tähän indeksiin. Eli lyhyellä aikavälillä nimenomaan pidämme kiinni nyt siitä nykyisestä opintotuen tasosta. Se, mikä sitten yhteisesti pitää vielä keskustella ja käydä läpi myöhemmin, on nimenomaan se, mikä on oikea indeksimuoto tälle opintotuelle. Jos ja kun tämä nykyinen taloustilanne on hyvin pitkään näin huono, ennen kuin hallituksen esitykset rupeavat pureutumaan tähän taloustilanteeseen ja saamaan kansantaloutta nousuun ja indeksin plusmerkkiseksi, silloin pitää katsoa, sidotaanko opintotuki tähän indeksiin sitten takaisin, ja tähän voidaan tarkistaa sitten jokaisen talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Mutta mikä keskustelu pitää myös käydä tämän opintotuen kehittämisen myötä, on keskustelu tästä perustulosta. Sitähän hallitus aikoo kokeilla tällä vaalikaudella, ja näen, että kyllä opintotukikin olisi syytä muuttaa tähän perustulomalliin, jotta se kannustaisi opiskeluaan, myös työllistymään, siinä voisi paremmin opiskelija yhdistää erilaiset elämäntilanteet, sen opiskelun ja mahdollisen työssäkäynnin ja perheen. Olen ymmärtänyt, että lähes kaikissa puolueissa on vahvaa tukea tälle perustuloon siirtymiselle tai ainakin sen keilemiselle.

Mutta tällä erää tämä opintotukiesitys (Puhemies koputtaa) itse asiassa pitää opintotuen määrän samalla tasolla. Tämä on opiskelijoille myönteinen esitys.

**22.01 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon yhtyen lyhyellä tähtäimellä tosiaan tämä indeksin leikkaus ei sinänsä suoraan ainakaan huononna opiskelijoiden tilannetta. Toki samaan hengenvetoon täytyy myöntää, että opiskelijoiden taloudellinen asema on monesti erittäin vaativa eli nämä opintotuet eivät ole vuosikymmenien aikana juurikaan nousseet — lieneekö 20 vuoden aikana nousua ollut karkeasti arvioituna noin prosenttiyksikön verran vuodessa, en nyt varmoja lukuja tähän osaa esittää.

No, joka tapauksessa omana opiskeluaikanani havaitsin monesti sen, että työssäkäynti ei ollut hirvittävän kannustavaa opintojen aikana, koska opintotuen tulorajat olivat hyvin tiukat. Käytännössä monesti kävi niin, että noin 600 euron lisätuloista aiheutui noin 300—400 euron leikkaus opintotukeen asumislisineen. Eli itse katsoisin kyllä hyvänä vaihtoehtona

### **Pöytäkirjan asiakohta PTK 69/2015 vp**

jatkossa, että kun tätä opintotuen kokonaisuudistusta tehdään, niin kiinnitettäisiin huomiota näihin opintotuen tulo-rajoihin siten, että ne toimisivat kannustavina työntekoon ja toisivat siten myös opiskelijoille työkokemusta, mikä olisi jatkossa tärkeää opintojen jälkeen työelämään siirryttäessä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.